

Humana

omsorg og assistanse

Rusforum Norland 2019

Pakkeforløpet

Pakkeforløp for psykisk helse og rus er

Mål:

- økt brukermedvirkning og brukertilfredshet
 - sammenhengende og koordinerte pasientforløp
 - unngå unødig ventetid for utredning, behandling og oppfølging
 - likeverdig tilbud til pasienter og pårørende uavhengig av hvor i landet de bor
 - bedre ivaretagelse av somatisk helse og gode levevaner
-
- Oppstart 01.01. 2019.

Pakkeforløpene beskriver koordinatorfunksjonen for TSB og anbefaler også løsninger for koordinatoransvaret til kommunene. I kommunen er koordinatorfunksjonen allerede lovpålagt gjennom Helse- og omsorgstjenesteloven.

Målet er at koordinatorfunksjonen i TSB skal supplere og samarbeide med kommunens koordinator.

<https://www.rusfeltet.no/publikasjoner/pakkeforlop/#.XEyUXVxKg2w>
<https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/ru>

Hva sier lovgiver?

Kommune;

- **§ 7-1. Individuell plan** Kommunen skal utarbeide en individuell plan for pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester etter loven her. Kommunen skal samarbeide med andre tjenesteytere om planen for å bidra til et helhetlig tilbud for den enkelte.
- Dersom en pasient eller bruker har behov for tilbud både etter loven her og spesialisthelsetjenesteloven eller psykisk helsevernloven, skal kommunen sørge for at det blir utarbeidet en individuell plan, og at planarbeidet koordineres.
- **§ 7-2. Koordinator** For pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester etter loven her, skal kommunen tilby koordinator. Koordinatoren skal sørge for nødvendig oppfølging av den enkelte pasient eller bruker, samt sikre samordning av tjenestetilbudet og fremdrift i arbeidet med individuell plan.
- **§ 7-3. Koordinerende enhet** Kommunen skal ha en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet. Denne enheten skal ha overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan, og for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator etter §§ 7-1 og 7-2.

Forskrift om

- **§ 21. Koordinator i kommunen** For pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven, skal kommunen tilby koordinator, jf. helse-omsorgstjenesteloven § 7-2. Dette gjelder uavhengig av om pasienten eller brukeren ønsker individuell plan.
- Koordinatoren skal sørge for nødvendig oppfølging av den enkelte pasient eller bruker. Koordinator skal også sikre samordning av tjenestetilbudet og fremdrift i arbeidet med individuell plan.

Kommunal koordinator

- informere, veilede og gi råd til pasient og/eller foreldre om pakkeforløp psykisk helse og rus
- samarbeide med forløpskoordinator i spesialisthelsetjenesten
- sikre helhetlig oppfølging med utgangspunkt i pasient/brukers mål, ressurser og behov
- sikre god samhandling mellom aktørene i helsetjenesten, samt andre relevante tjenesteytere
- sikre samordning av tjenestetilbudet
- initiere, innkalle og eventuelt lede møter knyttet til koordinering og ev. individuell plan
- følge opp, evaluere og oppdatere individuell plan
- forberede og koordinere aktuelle tiltak/tilbud i kommunen i god tid før utskrivelse, mellom planlagte opphold og under poliklinisk behandling

Spesialisthelsetjenesteloven

- **§ 2-5 a. Koordinator**

- For pasienter med behov for komplekse eller langvarige og koordinerte tjenester etter loven her, skal det oppnevnes koordinator. Koordinator skal sørge for nødvendig oppfølging av den enkelte pasient, sikre samordning av tjenestetilbudet i forbindelse med institusjonsopphold og overfor andre tjenesteytere samt sikre fremdrift i arbeidet med individuell plan.
- Koordinatoren skal være helsepersonell.

Koordinator i TSB

Oppgaver:

- Være tilgjengelig for pasient og eventuelt pårørende, samt involverte instanser til pasienten har fått tildelt egen behandler eller pasientansvarlig psykolog /lege i spesialisthelsetjenesten eventuelt kontaktlege/-psykolog
- Koordinere hele forløpet inkludert avbrudd
- Ha et overordnet ansvar for at forløpstider følges og at målepunkter blir kodet
- Informere, veilede og gi råd om pakkeforløp
- Ved behov, koordinere avtaler og samarbeidsmøte
- Samarbeid med forløpskoordinator i kommunen

Hvordan ser det nå egentlig ut i din kommune?

- Har vi koordinator på plass?
- Har vi gode tekniske løsninger for å sikre samhandling – til det beste for pasienten?
- Har vi nødvendig kunnskap om pakkeforløpet og hva det får vår vårt arbeid?
- Er pakkeforløpet lederforankret i din kommune?

- Er vi kjent med veilederen for pakkeforløpet?
- Er vi kjent med implenteringsveilederen?

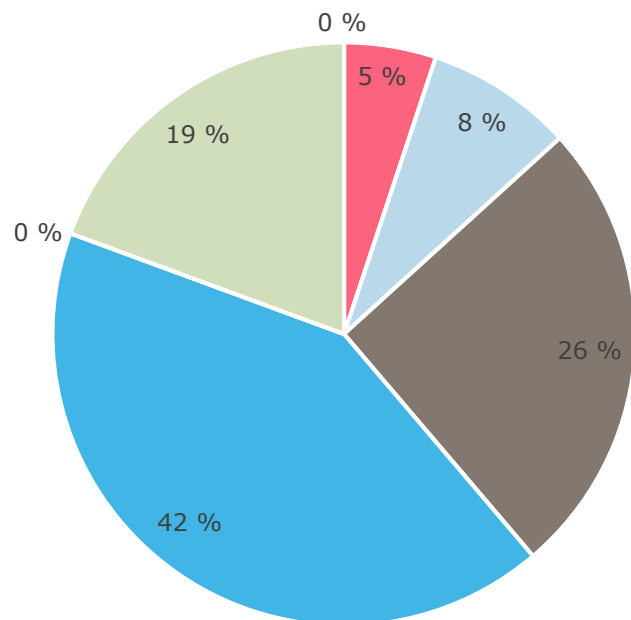

Oppsummering og konklusjoner

- Nærmest samtlige (95%) norske kommuner later til å ha kjennskap til eller erfaringer med pakkeforløpet for psykisk helse og rus.
- Kvalitet, bedre samhandling og kontinuitet nevnes av mange som det de viktigste opplevde formålene til pakkeforløpet.
- Mange skriver imidlertid at behandlingstilbudet skal standardiseres/formaliseres, mens andre oppgir at forløpet vil gi økt grad av brukermedvirkning/skreddersøm.
- Hele 84% prosent av kommunene har ikke planlagt noen egen koordinator for å håndtere pakkeforløpet. 7% av kommunene oppgir at de har en egen koordinator på plass, mens ytterligere fem prosent har planlagt, men ikke enda ansatt, en egen koordinator.
- Av kommunene som har eller har planlagt egen koordinator er det forskjellige relativt stor sprik i oppgavene som oppgis at skal være koordinatoren primære ansvar.
- Kapasitet er den faktoren som oftest nevnes som hovedutfordringen knyttet til innføringen av pakkeforløpet.

Stillingstittel og ansvarsområde

Q1: Hvilken av følgende stillingstitler/funksjoner er mest beskrivende for stillingen du har i dag?

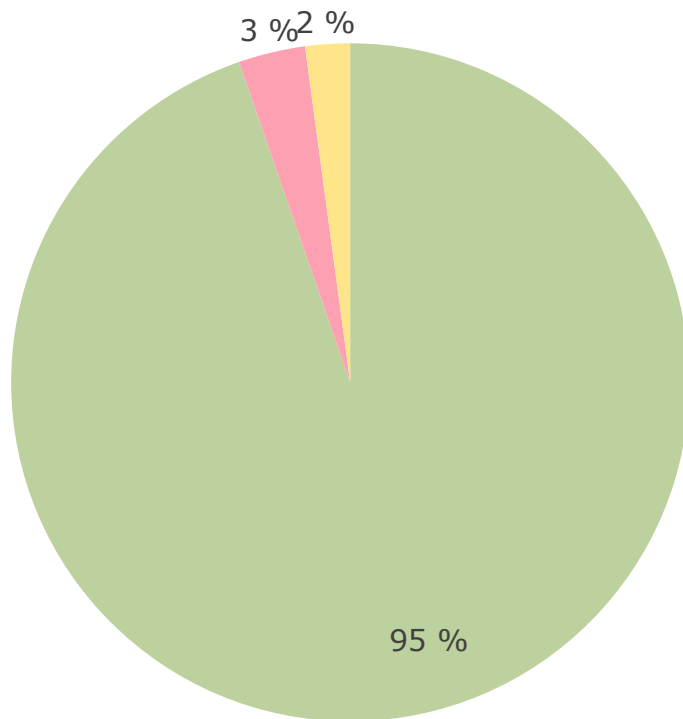

- Rådmann
- Helse- og sosialsjef
- Beredskapsansvarlig for helse
- Vet ikke
- Helsesjef
- Enhetsleder
- Annenn stilling

- Av mottatte besvarelser oppgir 42% stillingstittel til å være enhetsleder. Derneft følger helse- og sosialsjef med 26%.
- Rundt to av ti har oppgitt annen stillingstittel enn de opplistede alternativene. Eksempler på andre stillingstitler vil kunne være sektorleder, kommunalsjef, sektorsjef, mellomleder, avdelingssykepleier med videre.
- Ingen oppgir beredskapsansvarlig som helse eller «vet ikke» som stillingstittel.

Erfaringer til pakkeforløpet for psykisk helse og rus

Q2: Har du erfaringer, kjenner du til eller har du hørt om pakkeforløpet for psykisk helse og rus??

■ Ja ■ Nei ■ Vet ikke

- Hele 95% oppgir at de har erfaringer, kjenner til eller har hørt om pakkeforløpet for psykisk helse og rus.
- Kun 5% oppgir at de ikke vet eller har hørt om pakkeforløpet.

Opplevelser av det viktigste med pakkeforløpet

Q3: Etter din mening, hva er det viktigste formålet med dette pakkeforløpet?

«Rutiner og forutsigbarhet for mulige behandlingsløp. At folk får lik behandling, samt får den behandlingen de har rett.»

«Mer sømløst mellom ulike behandlingsnivåer.»

«Sikre lik og helhetlig behandling for mennesker som har behov for behandling»

«Sikre god og sammenhengende pasientoppfølging»

«Helhetlige, koordinerte og sammenhengende tjenester i en tidlig fase»

«Sikre pasientforløpet for pasienter med rus/psykiatri -relaterte diagnoser.

Ansvarliggjøre kommunene i forhold til oppfølgingsplikt. Normalisere og aktualisere pasientgruppen og deres problemstillinger.»

Opplevelser av det viktigste med pakkeforløpet

Q3: Etter din mening, hva er det viktigste formålet med dette pakkeforløpet?

«Lag en helhetlig tjeneste basert på evidensbasert kunnskap. Bedre internt kommunalt samarbeid samt bedre samarbeid med andre instanser og behandlingsnivå.»

«Godt samarbeid om pasienten, sømløse overføringer, likestilte parter som setter pasienten i fokus. Varsle kommunen i god tid der det må mye ressurser på plass.»

«Det er jo mange ulike pakkeforløp innen psykisk helse og rus.... Er min vurdering er det viktigst p [å] sikre pasienten likeverdige tjenester av god kvalitet over hele landet.»

«Kvalitetssikring av oppfølging, kartlegging og behandling»

Humana
omsorg og assistanse

Presiseringer: Spørsmålet er stilt åpent og respondentene kan fritt skrive inn svar på spørsmålet. Det er kun utvalgte åpne svar som er inkludert i rapporten.

annalect

Opplevelser av det viktigste med pakkeforløpet

Q3: Etter din mening, hva er det viktigste formålet med dette pakkeforløpet?

«Koordinering/samkjøring av tjenesten opp mot borgeren med utfordringer innen psykisk helse- og rus»

«Sammenheng og heilhet, unngå fragmenterte løysingar»

«Sikre uønsket variasjon i oppfølgingen»

«Arbeidssted og arbeidsfunksjon er tilhørende en mindre kommune (ca. 2500 innbyggere). Dette medfører at tjenesteyter hele tiden må forholde seg til helhetlig forløp ... men kan ikke definere dette som pakkeforløp.»

Opplevelser av det viktigste med pakkeforløpet

Q3: Etter din mening, hva er det viktigste formålet med dette pakkeforløpet?

«Det viktigste i dette pakkeforløpet er forventning om god samhandling mellom Helseforetak og primærhelsetjenesten. Helhet i pasientforløpet. Lik behandling som ikke må gå ut over det individuelle behov. Det er store variasjoner som krever god kartlegging og tiltaksløp for den enkelte.»

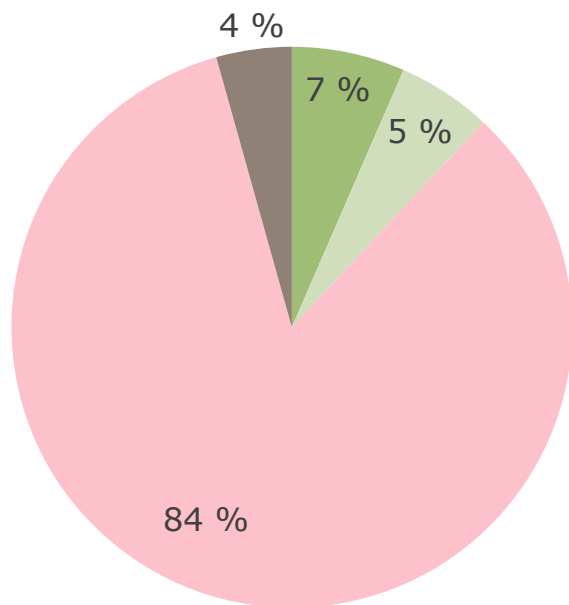
«At innbyggjarane får rett behandling til rett tid og at brukaren ikkje vert skadelidane i skiftet mellom tenester og mellom kommune og helseføretak»

«Å få mer formalisert ansvar i forhold til denne pasientgruppen som nok over mange år har erfart at det har vært vanskelig å få hjelp/behandling. Det å få også psykisk helse og rus forløp vil gi denne pasientgruppen og oss som profesjonelle en mulighet til å henvise til en nedfelt rettighet og kreve at det foretas et behandlingsansvar og samhandling rundt den enkelte pasient.»

«Bedre samhandling og reduksjon av uønsket variasjon i helsetjenestene.»

Koordinator for pakkeforløpet

Q4: Har kommunen du representerer en egen koordinator ifbm. pakkeforløpet for psykisk helse og rus?

- Ja, det er en egen koordinator på plass
- Ikke en egen koordinator, men det skal komme en
- Nei, ikke planlagt noen egen koordinator for dette
- Vet ikke

- 84% prosent av kommunene har ikke planlagt noen egen koordinator for pakkeforløpet for psykisk helse og rus.
- Syv prosent har allerede en koordinator på plass, mens fem prosent har ikke en egen koordinator på plass, men har planlagt dette.
- Fire prosent av de spurte vet ikke hvorvidt det skal komme noen egen koordinator.

Koordinatorens tiltenkte oppgaver

Q5: Om noen, hva er denne koordinatorens primære oppgaver/tiltenkte oppgaver??

«Alle kommuner er gjennom helse- og omsorgstjenesteloven pålagt å ha koordinerende enhet som skal koordinere tjenester til brukere med sammensatte behov - derfor ingen behov for en "særomsorg" for denne målgruppen.»

«Det er naturlig at dette ligger i mellom avdelingene - tjenestetildeling og psykisk helse og rusavdelingen. Ikke avgjort hvor denne funksjonen er mest naturlig i min kommune»

«Jobber i en liten kommune der alle som jobber er "generalister" og løser alle utfordringer som oppstår. Vedkommende har flere roller i sin stilling innen for rus og psykisk helse.»

«Kommunen skal få på plass en fagleder som skal ha oversikt og ansvar for fagutvikling og oppfølging av feltet, i tillegg til tjeneste for psykisk utviklingshemmede. I dette vil en koordineringsfunksjon også være innbakt.»

Koordinatorens tiltenkte oppgaver

Q5: Om noen, hva er denne koordinatorens primære oppgaver/tiltenkte oppgaver??

«Det er under vurdering hvordan koordinator for pakkeforløp skal håndteres»

«Oppfølging av pas fra vår kommune, koordinerende rolle»

«Finne ut om ansvarsfordeling, sikre om at brukere er informert om ulike tilbudene, sikre at avdelingsledere og ansatte er klar over hvilken saksforløp skal henvises til, forberede faggruppa på endringene»

«Vi har felles tildeilingskontor med ett tlf-nr inn til kommunen for nye brukere. De kan ivareta denne funksjonen for de som henvender seg.»

Koordinatorens tiltenkte oppgaver

Q5: Om noen, hva er denne koordinatorens primære oppgaver/tiltenkte oppgaver??

«Kommunen arbeider sterkt med å forbedre arbeidsfeltet rus .. som også er forankret som en del av fagfeltet psykisk helse. Tjenestestedet skifter "navn" fra Psykiatri tjenesten til Psykisk helse og rusarbeid med virkning fra 01.07.18»

«Vi har koordinator som også skal ivareta rus og psykiatri.»

«Kommunen er så liten at denne rolla vil ligge på fagleiar psykisk helse.»

«Kommunen er i sammenslåingsarbeid med to andre kommuner, og arbeider no primært fram mot fellestøysingar på alle områder»

«Koordinerende enhet vil være vår enhet for også denne gruppen. En dør inn for alle pasienter.»

Koordinatorens tiltenkte oppgaver

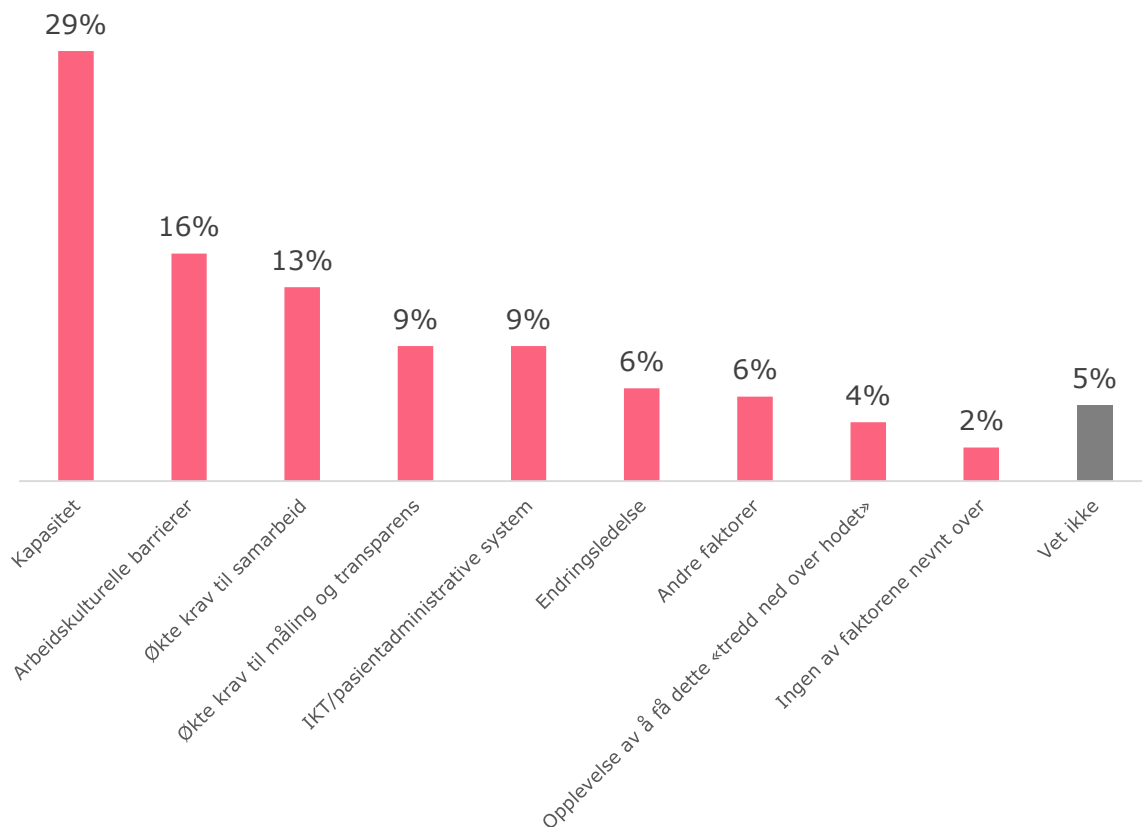
Q5: Om noen, hva er denne koordinatorens primære oppgaver/tiltenkte oppgaver??

«Tildelingsteamet med 3 ansatte har i dag ansvar for å koordinere alle utskrivninger fra sykehuset, og vil derfor ivareta også denne gruppen. Denne koordineringen er nok enklere å kvalitetssikre i en liten kommune, fordi det er vi jobber tett i mange saker, og uansett hvem som mottar henvendelsene på Tildelingsteamet vil de vite hvor de skal henvende seg videre i kommunen.»

«Vi har tildelingskontor som koordinerer og følger opp de ulike behov for tjenester og samhandling. Dette i tett samarbeid med de andre tjenestene som psykisk helse, hjemmetjenesten og NAV med fler.»

Identifiserte utfordringer ved innføring av pakkeforløpet

Q6: Hvilke av følgende faktorer tror du vil være mest utfordrende ved innføringen av pakkeforløpet for psykisk helse og rus i din kommune?

- Tre av ti oppgir kapasitet som den største utfordringen til innføring av pakkeforløpet.
- Seksten prosent oppgir arbeidskulturelle barrierer, mens tretten prosent oppgir økt krav til samarbeid som utfordringer.

Så er vi klar for å kunne sikre sømløs behandling?

Målsetningen i pakkeforløpet:

- økt brukermedvirkning og brukertilfredshet
- sammenhengende og koordinerte pasientforløp
- unngå unødig ventetid for utredning, behandling og oppfølging
- likeverdig tilbud til pasienter og pårørende uavhengig av hvor i landet de bor
- bedre ivaretagelse av somatisk helse og gode levevaner

Alle har rett
til et godt liv.
Ja alle.

